

ქართული ეკლესიები კვიპროსზე

GEORGIAN CHURCHES IN CYPRUS

ვახტანგ ლიჩელი
Vakhtang Licheli

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
Faculty of Humanities

გიორგი გაგოშიძე
George Gagoshidze

საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის
ეროვნული სააგენტო
National Agency for Cultural Heritage Preservation

საკვანძო სიტყვები: კვიპროსი, ღალის მონასტერი, ქართული
ეკლესიები, ალამინოსისა და სოფტადესის წმ. გიორგის
ეკლესიები, XIV-XVI სს

Keywords: Cyprus, Gialia Monastery, Georgian Churches Alaminos
and Sopftades Churches of St. George, XIV-XVI cc

ჩვენი ექსპედიციის ძირითადი მიზანი ღალიას ქართული მონასტრის მეტოქიონების შესწავლა იყო. შესაბამისად, გამოკვლეულია ორი ნაეკლესიარი – ერთი ალამინოსის წმინდა გიორგის ეკლესია და მეორე- ასევე წმინდა გიორგის ეკლესია სოფტადესში.

გარდა წერილობითი წყაროებისა, ეკლესიების ქართველებთან კავშირის შესახებ ადგილობრივი ტრადიციაც მიუთითებდა. კუნძულ კვიპროსის სამხრეთ ნაწილში, ქ. ლარნაკას მუნიციპალიტეტში, ალამინოსის სამხრეთ-აღოსავლეთით 14 კმ მოშორებით, მდებარეობს მცირე გორაკი, რომლის თხემზეც შემორჩენილი იყო აფსიდის ნანგრევი. სამი სეზონის განმავლობაში (რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის გრანტი HE-17 43) ჩატარებული არქეოლოგიური გათხრების შედეგად გამოვლენილია სამნავიანი ბაზილიკა, რომელიც მეექვსე საუკუნეშია აგებული და გადაკეთებულია რამდენჯერმე. ეკლესიის არსებობის ბოლო ეტაპი, XIV და XVI საუკუნეები შეესაბამება, ქართველი სასულიერო პირების აქ მოღვაწეობის პერიოდს. გარდა ბიზანტიური ხანის ნივთებისა (თიხისა და მინის ნაწარმი, მონეტები), სოფტადესის ნაეკლესიარზე აღმოჩენილია კვიპროსულ-გეომეტრიული ხანის კერამიკული ნაწარმიც.

ლიტერატურა:

Licheli, V., Gagoshidze, G., Kasradze, M. (2019). Georgian Churches in Larnaca district (Alaminos/Softades area, Cyprus). *Pro Georgia. Journal of Kartvelological Studies* 29, pp. 9-43.

The main purpose of our expedition was to study methochions of Gialia/Galia monastery. Accordingly, we have studied two churches – one the Church of St. George of Alaminos and the other – also the Church of St. George in Saphtades.

The ruins of St. George Church in Alaminos (14th-16th cc) are situated in the southern part of Cyprus; Walls and floor were damaged and covered by mortar and marble stone, which were used also as grave walls; the interior of the church was covered by a wall painting, in altar, apse stood the church table based on a cylindrical column. Graves of the 14th-16th cc were

situated around and inside of the St. George Church.

Archaeological excavations on the Cyprus Island, in the village Sophtades, were carried out in 2017-19, within the grant of Shota Rustaveli national science Foundation (Code of the project- HE-17 43).

Sophtades Church is located 14 km S-E from Alaminos Church, on the top of a small hill.

Archaeological excavations over three seasons have revealed a three-nave basilica built in the sixth century and rebuilt several times. The last stage of the Church's existence in the 14th and 15th centuries corresponds to the activity of Georgian clergy here. In addition to Byzantine artifacts (clay and glass vessels, coins), Cypriot-geometric pottery has also been found.

References:

Licheli, V., Gagoshidze, G., Kasradze, M. (2019). Georgian Churches in Larnaca district (Alaminos/Softades area, Cyprus). *Pro Georgia. Journal of Kartvelological Studies* 29, pp. 9–43

